

STORTINGET

Innst. 213 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:132 S (2025–2026)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen om åpenhet og rettferdighet for ofrene i trygdeskandalen

og Rødt, ytterligere oppfølgingsspørsmål til statsråden 19. mars 2026. Brevet samt statsrådets svarbrev av 26. mars 2026 ligger vedlagt innstillingen.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig høring/innspill. Komiteen mottok fem innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremlegge for Klagenemnda for EØS-saker den interdepartementale utredningen 'Eksport av velferdsytelser' fra 2014 usladdet og med vedlegg.
2. Stortinget ber regjeringen fremlegge for Stortinget den interdepartementale utredningen 'Eksport av velferdsytelser' fra 2014 usladdet og med vedlegg innen 1. mai 2026.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 26. februar 2026 om statsrådets vurdering av representantforslaget. Statsrådets svarbrev av 12. mars 2026 følger vedlagt.

Etter at komiteen mottok statsrådets svarbrev 12. mars 2026, oversendte forslagsstillerne, representanter fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Andersen, Kristin Løvaas Gjerde, Bjørnar Laabak og Sebastian Saltrø Ytrevik, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Representantforslag 132 S (2025–2026) fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Fremskrittspartiet om åpenhet og rettferdighet for ofrene i trygdeskandalen.

Komiteen registrerer at forslagsstillerne mener at trygdeskandalen har blitt aktualisert ved at Klagenemnda for EØS-saker ikke har fått innsyn i en interdepartemental utredning fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet fra 2014 som forslagsstillerne mener kunne sørget for et bedre grunnlag for nemndas arbeid.

Komiteen viser til at forslagsstillerne på den bakgrunn fremmer forslag om at regjeringen skal fremlegge denne utredningen i sin helhet innen 1. mai 2026.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre vil understreke alvoret i trygdeskandalen og de belastningene som er påført enkeltmennesker og deres familier. Det er avgjørende at sakene ryddes opp i, og at tilliten til forvaltningen gjenoprettes. Samtidig må Stortingets behandling av denne typen spørsmål skje på en måte som ivaretar grunnleggende konstitusjonelle prinsipper.

Disse medlemmer viser til at den aktuelle rapporten er et internt arbeidsdokument utarbeidet for regjeringen Solberg. Det er en fast og langvarig praksis i norsk statsforvaltning at slike interne dokumenter ikke deles mellom ulike regjeringer. Dette er viktig for å sikre at embetsverket kan gi åpne, faglige og uavhengige råd til den til enhver tid sittende regjering.

Dersom Stortinget skulle kreve slike interne arbeidsdokumenter fremlagt, uten at det foreligger et særskilt og tungtveiende behov, vil det kunne få uheldige konsekvenser for samspillet mellom politisk ledelse og embetsverk og dermed for kvaliteten i beslutningsgrunnlaget i fremtidige saker.

Disse medlemmer viser til at det er nedfelt i retningslinjene Om forholdet mellom politisk ledelse og embetsverk side 23 at

«[d]en til enhver tid sittende regjering må være trygg på at dialogen med embetsverket forblir mellom regjeringen og embetsverket.»

Disse medlemmer viser videre til at Stortinget tidligere har behandlet spørsmål om innsyn i den samme rapporten, og at et flertall den gang avviste forslaget, og viser til Stortingets behandling av Innst. 205 S (2021–2022), jf. Representantforslag 32 S (2021–2022). Da ble det blant annet lagt vekt på at Stortingets innsynsrett i kontroll saker ikke bør benyttes til å fremskaffe dokumentasjon til bruk i andre prosesser, herunder pågående eller mulige rettsaker. Disse medlemmer mener at de vurderingene fortsatt er relevante.

Når det gjelder behovet for rapporten, legger disse medlemmer til grunn at dens relevans er begrenset. Rapporten omhandler regelverket for eksport av velferdsytelser til personer bosatt i andre EØS-land, mens trygdeskandalen i hovedsak gjelder praktiseringen av regelverket for personer bosatt i Norge med opphold i andre EØS-land. Videre foreligger det i dag mer oppdatert og omfattende kunnskapsgrunnlag om EØS-rettens betydning på trygdeområdet, blant annet gjennom senere lovarbeid og offentlige utredninger. Disse medlemmer mener derfor at hensynet til opplysning av saken ivaretas på en bedre måte gjennom disse kildene.

Disse medlemmer merker seg også at domstolene har hatt tilgang til rapporten i forbindelse med behandling av krav fra berørte personer, og at det der er gjort konkrete vurderinger av hvilke deler som er relevante. Dette understøtter synet om at en full offentlig-

gjøring ikke er nødvendig for å ivareta de berørtes rettigheter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener den såkalte trygdeskandalen har hatt såpass alvorlige konsekvenser for mange mennesker, og for tilliten til rettssystemet, politikere og Nav, at det er ekstra viktig at det er full åpenhet om saken, og at klagenemnda for EØS-saker får innsyn i rapporten fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet fra 2014. Innholdsfortegnelsen til 2014-rapporten viser dessuten at den inneholder vurderinger av EØS-avtalens betydning for en rekke av folketrygdens ytelser, og derfor er det etter disse medlemmers syn veldig viktig at også Stortinget får innsyn i 2014-rapporten.

Disse medlemmer peker på at rekkevidden til Stortingets innsynsrett etter Grunnloven § 75 bokstav f gjelder alle offentlige dokumenter. Stortinget kan gjennom vedtak i plenum pålegge regjeringen en konstitusjonell plikt til å utlevere ethvert dokument som er i regjeringen, eller som den underliggende forvaltning har. Det gjelder òg forvaltningens dokumenter som er «interne» etter offentligloven, og regjeringsinterne dokumenter, som regjeringsnotater og embetsverkets faglige vurderinger.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev til komiteen av 12. mars 2026. Disse medlemmer mente at statsrådets redegjørelse for bruken av Grunnloven § 75 bokstav f ikke ga et korrekt og dekkende bilde av Stortingets praksis, og stilte på denne bakgrunn oppfølgings spørsmål til statsråden 19. mars 2026. Brevet samt statsrådets svarbrev følger vedlagt.

Disse medlemmer viste til at statsråden i sitt svarbrev av 12. mars 2026 hadde anført at Grunnloven § 75 bokstav f «nesten aldri» var brukt, og at det «ikke finnes eksempler fra nyere tid» på krav om dokumentutlevering. Etter disse medlemmers syn samsvarer dette ikke med den praksis som er dokumentert i Stortingets historie og i juridisk litteratur.

Disse medlemmer viste i oppfølgings spørsmålene til fremstillingen i Christoffer Conrad Eriksen, «Stortingets innsynsrett» (Kritisk juss 2021), hvor det fremgikk at Stortinget ved en rekke anledninger har fattet plenumsvedtak om utlevering eller foreleggelse av protokoller, innberetninger og dokumenter, herunder med hjemmel i Grunnloven § 75 bokstav f. Det ble videre vist til at regjeringer i flere alvorlige saker om mulig styringssvikt også hadde utlevert interne dokumenter frivillig, uten at Stortinget hadde funnet det nødvendig å fatte særskilte plenumsvedtak.

Disse medlemmer viste videre til at dette blant annet hadde skjedd i saker som Øst-Grønland-saken, Undersøkelsskommisjonen av 1945, Kings Bay-saken, Reksten-saken, Gardermoen-saken og under bankkri-

sen på 1990-tallet. Etter disse medlemmers syn illustrerte disse sakene at Stortingets innsynsrett etter Grunnloven § 75 bokstav f både har vært brukt i praksis og har hatt stor betydning for å avdekke alvorlig styringssvikt.

På denne bakgrunn stilte disse medlemmer oppfølgingsspørsmål til statsråden om hvorvidt statsråden fortsatt mente at det ikke forelå relevant praksis for at Stortinget gis innsyn i regjeringens interne dokumenter, hvordan statsråden begrunnet at et plenumsvedtak måtte anses som en forutsetning for slik utlevering, og på hvilket rettslig og praksisbasert grunnlag statsråden avviste å fremlegge den usladdede rapporten «Eksport av velferdsytelser».

Disse medlemmer stilte videre spørsmål ved statsrådets argumentasjon i lys av at Arbeiderpartiet i 2019–2020 selv hadde fremmet forslag om utlevering av interne regjeringsdokumenter i forbindelse med trygdeskandalen.

Disse medlemmer mener statsrådets svarbrev av 26. mars 2026 ikke gir den nødvendige klarhet som Stortinget må kunne forvente i en sak som trygdeskandalen, hvor det gjennom flere år er avdekket en alvorlig systemsvikt med store konsekvenser for enkeltmenneskers rettssikkerhet. Disse medlemmer viser til at Stortinget i sin behandling av Redegjørelse av arbeids- og sosialministeren om Granskingsutvalgets rapport om EØS-saken, NOU 2020:9, jf. Innst. 278 S (2020–2021) slo fast at ansvaret for feilpraktiseringen var bredt fordelt, og at manglende åpenhet, svak styring og sviktende kontrollrutiner hadde gjort det mulig for feil å feste seg i systemet over lang tid. Disse medlemmer mener statsrådets svar ikke gjenspeiler alvoret som Stortinget tidligere selv har pekt på, og heller ikke viser en vilje til å rette opp de svakhetene i kommunikasjon og innsyn som har preget statens håndtering av skandalen.

Disse medlemmer mener det er uheldig når statsråden fastholder at det «ikke finnes eksempler fra nyere tid» på bruk av Grunnloven § 75 bokstav f, uten å erkjenne at bestemmelsen nettopp er utformet som et ekstraordinært kontrollvirkemiddel ment brukt der feil er så alvorlige at Stortinget må ha ubetinget innsyn for å avdekke og forstå systemsvikt. En slik forståelse ligger fast i Stortingets historiske praksis og er i tråd med de vurderingene komiteen tidligere har gjort i behandlingen av trygdeskandalen, hvor åpenhet ble fremhevet som avgjørende for å gjenopprette tilliten. Disse medlemmer mener statsrådets retoriske avstandstaken til historisk praksis svekker Stortingets kontrollmuligheter og ikke står i stil med sakens alvor.

Videre mener disse medlemmer det er problematisk at statsråden ikke redegjør for hvorfor regjeringen i denne saken ikke vil benytte seg av den adgangen tidligere regjeringer har hatt til å utlevere interne doku-

menter frivillig, særlig i saker som har avdekket mangelfull styring, feilforståelser og sviktende kompetanse i sentrale forvaltningsledd. I Innst. 278 S (2020–2021) viste kontroll- og konstitusjonskomiteen til at nettopp åpenhet, fullstendig dokumentasjon og vilje til å legge frem grunnlagsmaterialet er nødvendig når staten har begått alvorlige feil. Disse medlemmer mener det derfor er uholdbart når statsråden unnlater å forklare hvorfor denne regjeringen vurderer innsyn annerledes enn tidligere regjeringer, og heller ikke svarer på hvorfor innsynsforslaget som Arbeiderpartiet selv støttet i 2020, nå avvises.

Disse medlemmer vil understreke at trygdeskandalen ikke bare handler om feil praktisering av EØS-retten, men om hvordan manglende åpenhet og feil i styringslinjene kunne pågå gjennom flere år uten å bli avdekket. Når Stortinget etterspør den usladdede rapporten «Eksport av velferdsytelser», skjer dette for å foreta den kontrollen som Grunnloven pålegger Stortinget i møte med alvorlige systemfeil. Disse medlemmer kan ikke se at statsråden i sitt svar gir en rettslig eller praksisbasert begrunnelse som forsvarer manglende frivillig innsyn, og mener statsrådets svar snarere bidrar til uklarhet og ytterligere avstand mellom Stortinget og regjeringen.

På denne bakgrunn mener disse medlemmer at statsrådets brev ikke tilfredsstiller det åpenhetsnivået og den samarbeidsviljen som må kreves i en sak hvor staten selv har utøvd urett. Disse medlemmer vil understreke at Stortinget må ha tilgang til all relevant dokumentasjon for å kunne lære av denne skandalen, gjenopprette tillit og sikre at tilsvarende svikt ikke skjer igjen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge for klagenemnda for EØS-saker den interdepartementale utredningen 'Eksport av velferdsytelser' fra 2014 usladdet og med vedlegg.»

«Stortinget ber regjeringen, på egnet måte, fremlegge for Stortinget den interdepartementale utredningen 'Eksport av velferdsytelser' fra 2014 usladdet og med vedlegg innen 1. mai 2026.»

Disse medlemmer reagerer med stor uro på opplysningene i mediene om at regjeringen har besluttet å avvikle klagenemnda for trygdeskandalen, og at samtlige 120 søknader om oppreisningserstatning er avslått. Ifølge mediene vil nemnda legges ned innen utgangen av juni, til tross for at flere saker skulle kunne gjenåpnes, og til tross for at ofrene fortsatt står uten en reell form for oppreisning eller anerkjennelse fra staten. Videre fremgår det av andre medier at nedleggelsen skjer etter en periode hvor nemnda selv har etterlyst

innsyn i grunnlagsdokumenter fra staten, uten å få det, og at ofrene nå vurderer å gå til sak mot staten fordi de står uten reelt rettsvern.

Disse medlemmer mener utviklingen er dypt bekymringsfull. Trygdeskandalen representerer en av de mest alvorlige systemsviktene i moderne norsk forvaltning, og Stortinget har tidligere pekt på hvordan manglende åpenhet, feil styring og sviktende kontrollrutiner gjorde det mulig for feil å pågå i årevis. Å legge ned den eneste klageinstansen som i dag er opprettet for å gi ofrene et minimum av oppreisning, uten at én eneste person har fått innvilget sin søknad, er etter disse medlemmers syn et nytt og uakseptabelt svik.

Disse medlemmer mener det er trist og alvorlig at staten ikke tar større ansvar for konsekvensene av egne feil, og at det nå skapes en situasjon der ofrene som allerede har blitt utsatt for urett begått av staten, igjen må ta saken gjennom rettsapparatet. Dette er i strid både med Stortingets tidligere intensjoner og med de grunnleggende prinsippene for statens ansvar ved systemiske feil. Når staten har begått omfattende og dokumentert urett, kan det ikke være slik at de som er rammet, skal tvinges til å føre nye, krevende og kostbare rettsprosesser for å få oppreisning.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre videre drift av klagenemnda for trygdeskandalen etter juni 2026.»

Disse medlemmer mener at en slik avvikling av klagenemnda for trygdeskandalen kombinert med et samlet avslag på alle innkomne søknader undergraver muligheten for å gjenopprette tillit og gjøre opp for den systematiske svikten staten selv har vært ansvarlig for. Det må sikres en ordening som gir reell og tilgjengelig oppreisning, og som i praksis ikke gjør domstolsbehandling til den eneste utveien for dem staten allerede har påført betydelig skade.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 14. april 2026

Marian Hussein

leder

Anna Molberg

ordfører

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremlegge for klagenemnda for EØS-saker den interdepartementale utredningen «Eksport av velferdsytelser» fra 2014 usladdet og med vedlegg.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen, på egnet måte, fremlegge for Stortinget den interdepartementale utredningen «Eksport av velferdsytelser» fra 2014 usladdet og med vedlegg innen 1. mai 2026.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre videre drift av klagenemnda for trygdeskandalen etter juni 2026.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:132 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen om åpenhet og rettferdighet for ofrene i trygdeskandalen – vedtas ikke.

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1054-

12. mars 2026

Representantforslag 132 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen om åpenhet og rettferdighet for ofrene i trygdeskandalen (Dokument 8:132 S (2025–2026))

1. Innledning

Jeg viser til brev fra arbeids- og sosialkomiteen 26. februar 2026 med anmodning om min vurdering av representantforslag 132 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen.

Stortingsrepresentantene har fremmet følgende to forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen fremlegge for Klagenemnda for EØS-saker den interdepartementale utredningen «Eksport av velferdsytelser» fra 2014 usladdet og med vedlegg.*
- 2. Stortinget ber regjeringen fremlegge for Stortinget den interdepartementale utredningen «Eksport av velferdsytelser» fra 2014 usladdet og med vedlegg innen 1. mai 2026.*

Dokumentet som det foreslås at regjeringen skal måtte legge frem for klagenemnda og Stortinget, stammer fra regjeringen Solbergs tid. Det er en del av vår statsskikk at Stortingets kontroll med den utøvende makt også kan rette seg mot avgåtte regjeringsmedlemmer. Samtidig reiser det noen særskilte spørsmål om hvordan den sittende regjering og dens embetsverk skal forholde seg til slike undersøkelser og vedtak.

I tråd med fast og langvarig praksis under skiftende regjeringer har jeg ikke ved noen anledning i mitt departement bedt om eller ønsket tilgang til organinterne dokumenter som tilhører tidligere regjering. Dette dreier seg både om forholdet mellom sittende og avgått regjering, og om forholdet mellom politisk ledelse og embetsverk. Det er nedfelt i retningslinjene «Om forholdet mellom politisk ledelse og embetsverk» side 23 at «[d]en til enhver tid sittende regjering må være trygg på at dialogen med embetsverket forblir mellom regjeringen og embetsverket».

Som arbeids- og inkluderingsminister er jeg ansvarlig for alt som skjer i mitt departement, herunder håndtering av dokumenter, innsyns krav og henvendelser som gjelder tidligere statsråd. Samtidig er dette dokumenter og opplysninger som jeg selv prinsipielt sett ikke bør eller ønsker å behandle. Jeg har derfor overlatt håndtering av spørsmål knyttet til dokumenter som tilhører regjeringen Solberg, til mitt embetsverk. Noe annet ville utfordret embetsverkets lojalitet og den gjensidige tilliten mellom embetsverk og politikere som vårt styresett er avhengig av.

Jeg har stor forståelse for ønsket om åpenhet og at arbeids- og sosialkomiteen ønsker å få belyst saken på best mulig måte. Samtidig må saken håndteres på en måte som er prinsipielt ryddig og ikke bryter med vår langvarige praksis hva gjelder forholdet mellom sittende og avgått regjering. Denne saken gjelder et internt arbeidsdokument for regjeringen Solberg. Jeg har ikke gjennomgått rapporten, og jeg har naturligvis ikke kjennskap til de vurderingene som regjeringen Solberg, eller enkeltstatsråder i den regjeringen, gjorde i forbindelse med rapporten.

Som det fremgår av «Regjeringens forhold til Stortinget» punkt 7.2, er Grunnloven § 75 f en bestemmelse som nesten aldri har vært benyttet. Det finnes ingen eksempler fra nyere tid der Stortinget har krevd dokumenter utlevert i medhold av § 75 f. Det synes å være bred enighet om at bestemmelsen kun bør benyttes der det foreligger et særskilt presserende behov.

Jeg mener at vi bør legge til grunn de vurderinger som er gjort ved tidligere behandling av spørsmålet om tilgang til rapporten i Stortinget. Dersom interne arbeidsdokumenter av denne typen kreves fremlagt i tilfeller der det ikke er strengt nødvendig, er det etter mitt skjønn en risiko for at embetsverket vil bli mer forbeholdne med å gi frimodige råd, og det vil også kunne tvinge seg frem en praksis med mer muntlighet.

Jeg mener at det ikke vil være i samsvar med den prinsipielle linjen Stortinget har lagt seg på, dersom det fattes vedtak i samsvar med forslaget. Min vurdering er derfor at representantforslaget bør vedlegges protokollen.

For å belyse den konkrete saken, er det naturlig å gå nærmere inn på rapportens emne, nemndas oppgaver og forslagsstillernes begrunnelse for forslagene. I lys av de prinsipielle grunnene jeg har redegjort for over, har jeg bedt embetsverket i mitt departement om å utforme nedenstående svar.

2. Synspunkter på representantforslaget og rapportens relevans

2.1. Forslaget i lys av Stortingets tidligere spørsmål om rapporten

Forslagsstillerne viser til at Nemnd for behandling av klager på erstatning fra Arbeids- og velferdsetaten (heretter «nemnda») har fått avslag på en begjæring om innsyn i en arbeidsgrupperapport fra 2014 (heretter «rapporten»). Forslagsstillerne mener rapporten kunne gitt nemnda et bedre grunnlag for sitt arbeid.

Videre påpeker forslagsstillerne at den offentlig tilgjengelige innholdsfortegnelsen til rapporten viser at den inneholder vurderinger av EØS-avtalens betydning for en rekke av folketrygdens ytelser. Forslagsstillerne påpeker også at det for arbeids- og sosialkomiteens arbeid med folketrygdloven er viktig å vite hvordan EØS-avtalen legger føringer for praktiseringen av loven. Forslagsstillerne mener derfor at det er viktig for komiteen å ha tilgang til rapporten.

Spørsmålet om fremlegging av rapporten har vært behandlet av Stortinget tidligere, se Dokument 8: 32 S (2021–2022) og Innst. 205 S (2021–2022) *Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar og Mímir Kristjánsson om å overlevere rapporten «Eksport av velferdsytelser» fra 2014 til Stortinget, slik at Stortinget kan vurdere hva som skal gjøres for å sikre at Nav-skandalens ofre får nødvendig informasjon til å vurdere krav om oppreisningserstatning og full informasjon om hvordan Nav-skandalen kunne skje.*

Saken ble den gangen behandlet i Kontroll- og konstitusjonskomiteen. Komiteflertallet, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, understreket at Stortingets innsynsrett ved behandling av kontrollsaker kommer til anvendelse når Stortinget har en kontrollsak til behandling. På bakgrunn av at Stortinget på det tidspunktet ikke hadde en kontrollsak til behandling som ga grunnlag for å be om innsyn i rapporten, foreslo flertallet å avvise forslaget. Ved voteringen i Stortinget var det flertall for denne tilrådingen.

I innstillingen uttalte et flertall i komiteen at «... det er en prinsipielt viktig forskjell på at Stortinget ber om innsyn til bruk for sin kontrollvirksomhet og at Stortinget ber om innsyn for å bidra til offentliggjøring av dokumenter til bruk i en pågående rettsprosess, slik forslagsstillerne tar til orde for her. Stortingets innsynsrett i kontrollsaker skal ikke benyttes til å be regjeringen fremlegge dokumentasjon som er relevant i pågående rettssaker.»

Denne vurderingen har overføringsverdi til behandlingen av det foreliggende representantforslaget.

2.2. Rapportens antatte relevans, herunder om domstolenes vurdering av den

Rapporten

Rapporten har tittelen «Eksport av velferdsytelser», med undertittel «En gjennomgang av problemstillinger knyttet til eksport av velferdsytelser». Rapporten har to vedlegg.

Rapporten ble utarbeidet av en interdepartemental arbeidsgruppe, med deltakere fra embetsverket i daværende Arbeids- og sosialdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Utenriksdepartementet. Arbeidsgruppen ble bistått av to advokater fra Regjeringsadvokaten. Rapporten ble utarbeidet som et internt arbeidsdokument for regjeringen Solberg.

Hittil har Kongen i statsråd avslått to klager over innsynsavslag, en under regjeringen Solberg og en under regjeringen Støre. I klagesakene har det blitt vektlagt at rapporten er et internt dokument for regjeringen Solberg.

I forbindelse med en sak reist for domstolene av tre av dem som var utsatt for Navs feilpraktisering, ble det krevd tilgang til rapporten i medhold av tvisteloven. Tvisteloven gir en videre adgang til å kreve bevis utlevert, enn det som følger av offentleglova, forutsatt at dokumentet (beviset) har relevans for saken.

Hele rapporten ble usladdet forelagt for Oslo tingrett (med unntak av et par setninger om regjeringsbehandling og informasjon innhentet fra andre stater, som er omfattet av bevisforbud). Tingretten fikk da gjennomgå rapporten i sin helhet med sikte på å vurdere og avgjøre om – og i tilfelle i hvilken utstrekning – den var relevant for saken. Tingretten kom til at svært mye av rapporten var uten relevans for saken, slik at staten ikke hadde plikt til å fremlegge hele rapporten for saksøkerne. Store deler av rapporten kunne og skulle derfor sladdes før fremleggelse. Tingrettens avgjørelse ble anket til Borgarting lagmannsrett. Lagmannsretten fant at noe mer av rapporten skulle gjøres tilgjengelig for saksøkerne, mens resten skulle sladdes. Denne versjonen ble fremlagt i saken. Norske domstoler har med andre ord tatt stilling til hvor stor del av rapporten som kan ha betydning for kravene fra dem som er utsatt for Navs feilpraktisering.

En sladdet versjon, slik den forelå etter behandlingen i Oslo tingrett, er også blitt offentliggjort i mediene. Det fremgår av den offentliggjorte versjonen at arbeidsgruppens mandat blant annet var å gi en «kortfattet redegjøre for hvilke begrensninger EØS-reglene setter for det handlingsrom Norge har med hensyn til å innføre tiltak som kan begrense eksporten av norske velferdsytelser til andre EØS-land».

Rapporten dreide seg altså om «eksport» av velferdsytelser, definert som ytelser utbetalt til personer som er bosatt utenfor Norge. Mens det Nav/EØS-saken dreide seg om, var ytelser utbetalt til personer bosatt i Norge, som hadde kortere eller lenger opphold utenfor Norge. Rapporten hadde derfor et annet tema enn det som nemnda er opptatt av. Det er med på å forklare hvorfor domstolene har ansett store deler av rapporten som lite relevant for saken.

Nemnda

Nemnda er ett av flere særtiltak som ble etablert etter at det høsten 2019 ble avdekket at Nav hadde feilpraktisert oppholdskravene i folketrygdløven for rett til sykepenger, pleiepenger og arbeidsavklaringspenger ved opphold i andre EØS-land.

Nemnda ble opprettet ved forskrift av 22. mars 2020 om nemnd for behandling av klager på erstatning fra Arbeids- og velferdsetaten. Av § 1 i forskriften, som regulerer klagenemndas kompetanse, framgår det at nemnda skal «... *behandle klager på saker som gjelder erstatning for økonomisk tap etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning som følge av Arbeids- og velferdsetatens feilaktige praktisering av adgangen til å motta sykepenger, arbeidsavklaringspenger og pleiepenger, samt de tidligere ytelsene rehabiliteringspenger og atfføringspenger, ved opphold i annet EØS-land*».

Nemnda har vært oppnevnt for ett år av gangen. Regjeringen varslet i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet for 2026, at den vil avvikle særtiltakene, hvilket inkluderer nemnda, fordi det gradvis har blitt færre forespørsler og søknader fra personer som mener at de kan være rammet av feilpraktiseringen. Antallet saker til klagenemnda har gått jevnt ned, fra førti saker i 2021 til bare to saker i 2025.

Nemndas behov for rapporten

Nemndas kompetanse er, som det framgår ovenfor, i henhold til forskriften begrenset til erstatning for økonomisk tap. Staten har allerede erkjent at det foreligger erstatningsansvar for de økonomiske tapene som er en følge av Arbeids- og velferdsetatens feilpraktisering.

Det nemnda mener at den trenger tilgang til 2014-rapporten for å vurdere, er om det også er grunnlag for erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art, det som iblant omtales som erstatning for tort og svie. Som det fremgår av forskriften, ligger det imidlertid utenfor nemndas oppgaver å vurdere slik oppreisningserstatning.

Personer som har fått avslag på oppreisning etter skadeserstatningslovens regler fra Arbeids- og velferdsetaten, og som også har fått avslag på en klage, men som fortsatt mener at de har krav på oppreisning, har anledning til å få spørsmålet vurdert av domstolene på vanlig måte.

Som det fremgår ovenfor, har enkelte av de som ble rammet av feilpraktiseringen, allerede brakt spørsmålet om oppreisning inn for domstolene. Dommere ved Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett har som nevnt fått anledning til å gjennomgå hele rapporten (med unntak av et par enkeltsetninger som omtalte regjeringskonklusjoner og informasjon innhentet fra andre stater). I den aktuelle saken har domstolene konkludert med at det ikke foreligger grunnlag for oppreisning etter bestemmelsene i skadeserstatningsloven. Dommen er rettskraftig, ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning av 11. april 2025 om ikke å tillate anken over lagmannsrettens dom fremmet.

Arbeids- og sosialkomiteens behov for rapporten

Som nevnt innledningsvis, påpeker forslagsstillerne at det for arbeids- og sosialkomiteens arbeid med folketrygdloven er viktig å vite hvordan EØS-avtalen legger føringer for praktiseringen av loven. Forslagsstillerne mener derfor at det er viktig for komiteen å ha tilgang til rapporten.

Det vises til at rapporten – ut fra tittelen – omhandler en nokså begrenset del av de EØS-rettslige forpliktelsene som Norge har påtatt seg på det trygderettslige området og at den nå er 12 år gammel.

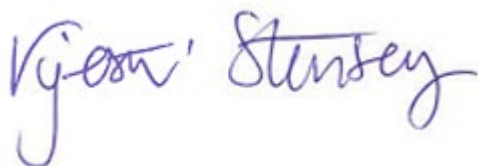
Det er etter dette gjort et betydelig arbeid med hensyn til å gå gjennom de EØS-rettslige forpliktelsene på dette området, jf. omtalen i Prop. 71 L (2021–2022) om endringer i folketrygdloven mv. (synliggjøring av folkerettslige forpliktelser til trygdekoordinering).

Videre vises det til omtalen i NOU 2021: 8 Trygd over landegrensene – Gjennomføring og synliggjøring av Norges trygdekoordineringsforpliktelser. Denne utredningen har Stortinget fått seg forelagt som særskilt vedlegg til Prop. 71 L (2021–2022).

Omtalen i disse dokumentene er vesentlig mer omfattende og mer oppdatert, blant annet i lys av rettspraksis etter at rapporten fra arbeidsgruppen ble utarbeidet. EØS-retten er dynamisk, hvilket vil si at den hele tiden er i utvikling, ikke minst gjennom rettspraksis. Disse dokumentene bør være mer relevante for arbeids- og sosialkomiteen enn den nå 12 år gamle rapporten.

Forslagene har sitt utspring i en svært alvorlig sak. Uskyldige har blitt rammet, med store konsekvenser for de enkelte og for deres familier. Det er viktig at de som er berørt, får ryddet opp i sakene sine. Offentliggjøring av rapporten vil etter Arbeids- og inkluderingsdepartementets syn *ikke* ha betydning for dette oppryddingsarbeidet.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Statsråd Kjersti Stenseng
Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:
19.03.2026

Oppfølgingsspørsmål Representantforslag 132 S (2025-2026)

Som kjent har arbeids- og sosialkomiteen Representantforslag 132 S (2025-2026) om åpenhet og rettferdighet for ofrene i trygdeskandalen til behandling.

På vegne av forslagsstillerne ønsker man svar på følgende spørsmål:

Kan statsråden forklare hvorfor hun i sitt svarbrev til komiteen av 12. mars 2026 hevder at Grunnloven § 75 f «nesten aldri» er brukt, og at det «ikke finnes eksempler fra nyere tid» på krav om dokumentutlevering, når Stortinget historisk har fattet en rekke slike vedtak?

Vi som er forslagstillere, mener at statsrådens beskrivelse ikke gir et riktig bilde av praksis. For det første har Stortinget ved flere anledninger fattet vedtak i plenum om utlevering av dokumenter. Samtidig har skiftende regjeringer i saker der det har vært mistanke om styringssvikt med alvorlige konsekvenser utlevert regjeringens interne arbeidsdokumenter uten at Stortinget har funnet det nødvendig å treffe vedtak i plenum.

«Historisk kommentarutgave til Grunnloven om Grunnloven § 75 f:

«Det har ved flere anledninger vært fattet plenumsvedtak i Stortinget (eller Odelstinget, noen ganger også med bifall av Lagtinget) om utlevering eller foreleggelse av protokoller, innberetninger og papirer. Noen av vedtakene har referert uttrykkelig til Grunnloven § 75 bokstav f, men andre har en ordlyd som bygger på hjemmelen i § 75 bokstav f, i den forstand at vedtakene går ut på at regjeringen blir bedt om å utlevere 'papirer' eller 'forelegge' nærmere angitte dokumenter for Stortinget eller Odelstinget.»

(Se Christoffer Conrad Eriksen, «Stortingets innsynsrett», *Kritisk juss* 2021)

Forslagsstillerne har følgende oppfølgingsspørsmål:

- Mener statsråden fortsatt at det ikke foreligger relevant praksis for at Stortinget gis innsyn i regjeringens interne dokumenter, når det som Eriksen viser nettopp har skjedd i en rekke alvorlige saker med styringssvikt, inkludert Øst-Grønland-saken (1930 tallet), Undersøkelleskommisjonen av 1945, Kings Bay (1960 tallet), Reksten-saken (1980 tallet), Gardermoen-saken (1990 tallet) og Bankkrisen (1990 tallet)?
- Hvordan begrunner statsråden sin påstand om at Stortinget må fatte et plenumsvedtak for at interne dokumenter kan utleveres, når både sittende og tidligere regjeringer som i Øst-Grønland-saken, Kings Bay-ulykken, Gardermoen-saken og Reksten-saken frivillig har utlevert interne dokumenter til Stortinget eller dets organer uten at det forelå et slikt vedtak?
- Kan statsråden redegjøre for hvorfor Arbeiderpartiet i 2019–2020 selv fremmet forslag om at interne regjeringsdokumenter i trygdeskandalen skulle utleveres, mens statsråden nå argumenterer mot den samme typen innsyn?
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2019-2020/dok8-201920-052s/?m=0>
- På hvilket rettslige og praksisbaserte grunnlag avviser statsråden å fremlegge den avslådde rapporten «Eksport av velferdsytelser», når Grunnloven § 75 f gir Stortinget innsyn i «alle offentlige papirer», og når historiske saker som Kings Bay, Reksten-saken, Bankkrisen og Gardermoen-saken viser at interne dokumenter tidligere er utlevert nettopp for å avdekke styringssvikt?

Med bakgrunn i komiteens fremdrift i saken, ber forslagsstillerne om svar på oppfølgingsspørsmålene innen 24. mars 2026.

Vi ber om at kopi av svaret også sendes komitéråd Berit Skovly.

Med hilsen

Marian Hussein
Sosialistisk Venstreparti

Alf Erik Andersen
Fremskrittspartiet

Marie Sneve Martinussen
Rødt

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1054-

26. mars 2026

Representantforslag 132 S (2025–2026) – svar på oppfølgingsspørsmål

Jeg viser til brev fra arbeids- og sosialkomiteen 26. februar 2026 med anmodning om min vurdering av representantforslag 132 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen.

Jeg viser til brev fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Marie Sneve Martinussen og Alf Erik Andersen 19. mars 2026 (heretter: brevet), med oppfølgingsspørsmål til mitt svar 12. mars 2026 på Arbeids- og sosialkomiteens brev 26. februar 2026, angående representantforslag 132 S (2025–2026).

Nedenfor gjengis spørsmålene i kursiv, etterfulgt av mine svar.

Kan statsråden forklare hvorfor hun i sitt svarbrev til komiteen av 12. mars 2026 hevder at Grunnloven § 75 f «nesten aldri» er brukt, og at det «ikke finnes eksempler fra nyere tid» på krav om dokumentutlevering, når Stortinget historisk har fattet en rekke slike vedtak?

Det er etter min mening belegg for å si at Grunnloven § 75 «nesten aldri» har vært benyttet, gitt at det har vært svært få tilfeller i løpet av Grunnlovens nær 212 år lange historie. Siden det vises til representantforslag 52 S (2019–2020) i brevet, finner jeg grunn til å nevne at det der ble uttalt at «... denne vedtaksformen sjelden har vært benyttet ...».

Det er riktig at «Stortinget historisk har fattet» vedtak om dokumentutlevering i henhold til Grunnloven § 75 f. Men likevel mener jeg at det også er riktig at det «ikke finnes eksempler fra nyere tid». I brevet vises det til eksempler med krav om dokumentutlevering, og de er alle fra forrige århundre.

Mener statsråden fortsatt at det ikke foreligger relevant praksis for at Stortinget gis innsyn i regjeringens interne dokumenter, når det som Eriksen viser nettopp har skjedd i en rekke alvorlige saker med styringssvikt, inkludert Øst-Grønland-saken (1930 tallet), Undersøkelleskommisjonen av 1945, Kings Bay (1960 tallet), Reksten-saken (1980 tallet), Gardermoen-saken (1990 tallet) og Bankkrisen (1990 tallet)?

Jeg har ikke uttalt meg om hvorvidt det finnes relevant praksis for innsyn. Men jeg har sagt, og fastholder, at det ikke finnes eksempler fra nyere tid der Stortinget har krevd dokumenter utlevert i medhold av Grunnloven § 75 f.

I svarbrevet til Stortinget ble det vist til Stortingets praksis i nyere tid, nemlig behandlingen av Innst. 205 S (2021–2022), jf. Dokument 8: 32 S (2021–2022). Stortinget la ved denne anledningen listen høyt for når denne adgangen bør benyttes.

Hvordan begrunner statsråden sin påstand om at Stortinget må fatte et plenumsvedtak for at interne dokumenter kan utleveres, når både sittende og tidligere regjeringer som i Øst-Grønland-saken, Kings Bay-ulykken, Gardermoen-saken og Reksten-saken frivillig har utlevert interne dokumenter til Stortinget eller dets organer uten at det forelå et slikt vedtak?

Jeg har ikke gitt uttrykk for at interne dokumenter ikke «kan» utleveres til Stortinget uten at Stortinget har fattet vedtak i plenum i medhold av Grunnloven § 75 f.

Det må imidlertid skilles mellom utlevering av interne dokumenter fra egen regjering og interne dokumenter for en tidligere regjering.

Det ville være brudd på etablert praksis om jeg som sittende statsråd skulle gi innsyn i interne arbeidsdokumenter fra en tidligere regjering.

Dersom Stortinget i plenum ber om å få rapporten utlevert, vil jeg selvfølgelig sørge for at den blir oversendt.

Kan statsråden redegjøre for hvorfor Arbeiderpartiet i 2019–2020 selv fremmet forslag om at interne regjeringsdokumenter i trygdeskandalen skulle utleveres, mens statsråden nå argumenterer mot den samme typen innsyn?

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2019-2020/dok8-201920-052s/?m=0>

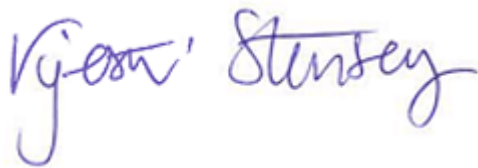
Jeg var ikke representant på Stortinget i den aktuelle perioden, og jeg har derfor ikke førstehåndskjennskap til de vurderingene som ble gjort den gangen.

På hvilket rettslige og praksisbaserte grunnlag avviser statsråden å fremlegge den

usladdede rapporten «Eksport av velferdsytelser», når Grunnloven § 75 f gir Stortinget innsyn i «alle offentlige papirer», og når historiske saker som Kings Bay, Reksten-saken, Bankkrisen og Gardermoen-saken viser at interne dokumenter tidligere er utlevert nettopp for å avdekke styringssvikt?

Det er ikke riktig at jeg avviser å legge frem rapporten. Dersom Stortinget i plenum fatter vedtak i medhold av Grunnloven § 75, vil selvfølgelig rapporten bli fremlagt.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

